

Det kongelige kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

14.01.2010
Vår ref: 412.1

Deres ref: 200900767-/CAG

Hørings svar – endringer i barnehageloven som følge av ny formålsbestemmelse

Det vises til Kunnskapsdepartementets høringsbrev av 10. november 2009.

Human-Etisk Forbund (HEF) avgir med dette høringsuttalelse angående forslag til endringer i barnehageloven. Vi velger å bare kommentere de forslag som angår verdigrunnlag og livssyn i barnehagens formål. Vi viser også til vår tidligere høring på Bostad-utvalgets forslag til ny formålsparagraf. Vårt hovedpoeng er at fellesverdier forankret i menneskerettighetene, og ikke livssynspartikulære verdier, bør være grunnlaget for våre fellesinstitusjoner.

HEF beklager at Bostad-utvalgets forslag om verdiforankring i menneskerettighetene og ulike livssyn ikke ble vedtatt. Den vedtatte formålsparagrafen forankrer verdiene i to uttalte livssyn (kristendom og humanisme). Derfor støtter vi forslaget om ny § 1a, første ledd, som fremhever at barnehageeier kan reservere seg mot at verdiene skal *begrunnes* i kristen og humanistisk arv og tradisjon. Samtidig må det tydelig fremgå at ingen kan reservere seg mot verdienes forankring i menneskerettighetene. Paragrafen åpner på den måten for at barnehager kan begrunne verdiene i andre tradisjoner, uten at de kan velge bort verdiene og den felles forankringen i menneskerettighetene. HEF har nettopp reagert på at den vedtatte formålsparagrafen ikke fulgte opp Bostad-utvalget som tydeligere likestilte verdienes forankring i menneskerettighetene (det vi har felles), og det livssynspartikulære.

HEF støtter også forslaget om ny § 1a, annet ledd, om at det i vedtektene kan fastsettes særskilte bestemmelser om tros - eller livssynsformål. Det gir på den ene siden private barnehager, og barnehager eiet eller drevet av Den norske kirke, mulighet til å drive sine barnehager i tråd med eget livssyn.

På den andre side gir det mulighet for å knytte formålet til et annet verdslig eller religiøst livssyn. For HEF er dette en naturlig del av foreldreretten og livssynsfriheten. Samtidig er det viktig å presisere at dette også er et supplement til de grunnleggende verdiene barnehagen skal bygge på, og ikke en åpning for å sette dem til side.

Religionsfriheten og foreldreretten er grunnleggende rettigheter som må ivaretas for *alle* foreldre. Derfor vil HEF uttrykke bekymring over at en del foreldre kan bli tilbudt plass i barnehager med særskilte bestemmelser om tros – eller livssynsformål som er i motstrid med eget livssyn. Ønsket om å ivareta livssynsmangfoldet og foreldreretten ved å gi mulighet til å vedtektsfeste særskilte bestemmelser om tros – og livssynsformål, må ikke føre til at kommunene påtvinger foreldre som ikke ønsker det plass i slike barnehager. Det må tydelig understrekes at kommunene har ansvar for å ivareta *alle* foreldres religionsfrihet.

HEF vil også understreke betydningen av at ny formålsparagraf medfører endringer i rammeplan for barnehagen, slik departementet påpeker i høringsnotatet. Vi mottar jevnlig henvendelser fra både foreldre og ansatte som ikke har et kristent livssyn. Begge gruppene uttrykker bekymring over at religiøse aktiviteter i barnehagen påvirker barna til en spesiell tro. Det virker som en utbredt forestilling at den gjeldende paragrafens formulering om at ”Barnehagen skal hjelpe til med å gi barna en oppdragelse i samsvar med kristne grunnverdier” åpner for religiøse aktiviteter og kristen preging av barnas livssyn. Derfor må det tydeliggjøres i rammeplanen at dette ikke er en del av barnehagens mandat, og respekten for foreldreretten må fremheves. I denne sammenhengen er det naturlig å vise til de endringer som ble innført i RLE faget etter dommen i EMD. I Rundskriv F-15-07 skriver Kunnskapsdepartementet følgende:

”Dommen omtaler også deltagelse i religiøse aktiviteter (bønn, salmesang, gudstjenester og lignende) og *uttrykker bekymring, spesielt for de yngste elevene (Vår utheving).*”

Departementet ber derfor skolene være spesielt aktsomme overfor de laveste klassetrinnene.”

HEF vil på det sterkeste fremheve at en slik aktsomhet også må gjelde for barnehagen.

For Human-Etisk Forbund:

Kristin Mile
generalsekretær

Hans Christian Nes
rådgiver